

REVIEW

DANIEL SPÂNU, *Tezaurile dacice. Creația în metale prețioase din Dacia preromană*

București, ed. Simetria, 2012, ISBN 978-973-1872-28-5;

473 de pagini, din care 195 de planșe; 78 de figuri în text – hărți de răspândire, grafice, tabele, scheme de principiu, etc.; coperte cartonate

VLAD V. ZIRRA

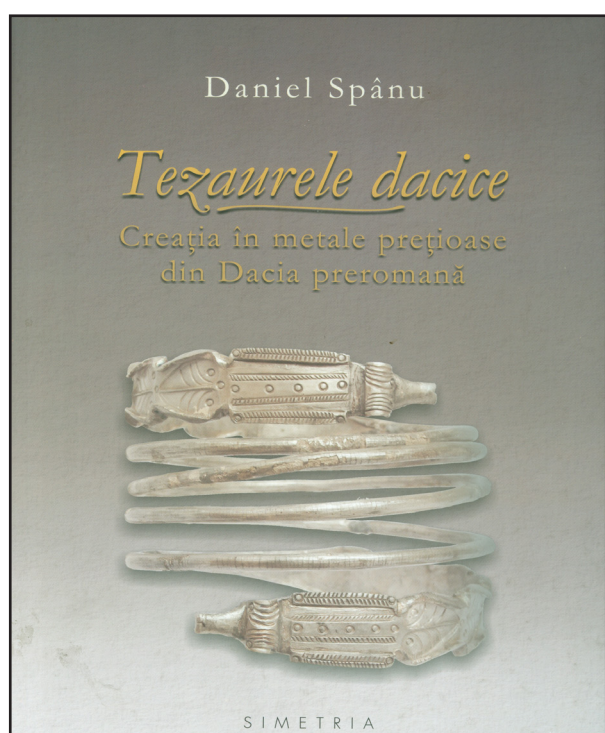

Fig. 1. Coperta unu și pagină de gardă a volumului prezentat.

Mărturisesc

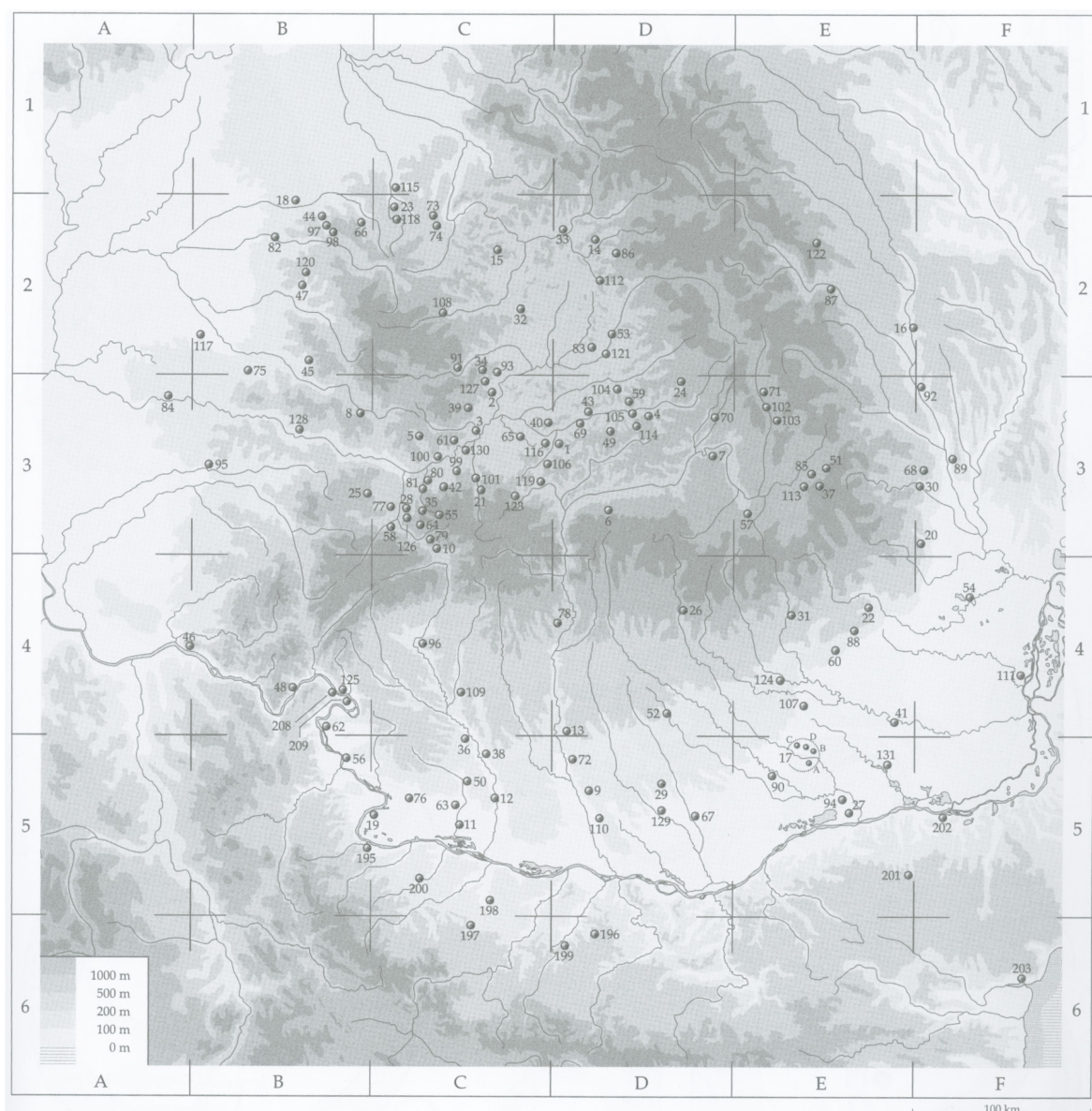
Încă de la început că mă simt onorat să scriu câteva cuvinte despre cartea recent apărută a colegului nostru. Pentru a anticipa concluziile – o carte bună e ca o mâncare bună, – merită gustată de mai multe ori – dar este mai mult decât atât pentru că poate deschide și influența cercetarea. Dacă a gusta mai des o mâncare bună poate con-

duce spre o ponderalitate nedorită, citirea (cu atât mai bine dacă este repetată) unei cărți bune oferă cititorului șanse semnificative pentru a deveni mai știutor și pregătit în înțelegerea unei lumi mai vechi.

Conținutul lucrării

1. Cuvânt înainte;
2. Capitolul I – Introducere;

- Capitolul XI – Analiza inventarelor. Conținut și semnificație;
13. Capitolul XII – Cronologie relativă și absolută;
14. Capitolul XIII – Chorologia orfevreriei dacice;
15. Capitolul XIV – Orfevreria dacică, o formă originală de reprezentare culturală;
16. Concluzii; Excurs – Contribuții la studierea brățărilor de aur de la Grădiștea de Munte;
17. Summary – The Dacian Hoards. Precious metalwork in Pre-Roman Dacia;
18. Zusammenfassung – Die dakischen Schatzfunde. Die Goldschmiedekunst aus der Vorrömischen Dakien;
19. Anexe – Catalogul descoperirilor. Concoranța figuri-pagini. Lista planșelor cu indicarea

12. **Fig. 2.** Spațiul de lucru. „Cartarea localităților din care provin descoperirile descoperite repertoriate” (după D. Spânu 2012, 279, pl. 1).

surselor reproducerilor. Literatura citată. Planșe (195, începând cu pagina 279).

Lucrarea d-lui dr. Daniel Spănu este o monografie de temă – o temă de mare interes și actualitate, mai ales de când în circuitul muzeal și științific au intrat de relativ puțini ani și seturile de brățări de aur din zona Grădiștei de Munte – precum și o încununare a unor strădanii și preocupări care datează de cu mulți ani. Preocupările autorului au fost în această vreme diverse, vizând mai multe alte problematice, dar au rămas mereu treze față de domeniul spectaculos – prin conținut, frecvență și somptuozitate – al tezaurilor de metale prețioase din Dacia preromană.

Fenomenul acesta major al civilizației geto-dacice din sec. I a. Chr. – I p. Chr. face parte din caracteristicile „fondului cultural local în care au fost receptate importurile” elenistice târzii și romane – de la veselă, la podoabe și până la o substanțială masă monetară. Este, fără îndoială, de remarcat faptul că orfevreria perioadei amintite „constituie una dintre creațiile originale ale unui sistem cultural-ideologic, dezvoltat într-o conjunctură [...] particulară” (p. 18-19).

Autorul a căutat să adune toate informațiile legate de obiectele de metal prețios din Dacia preromană și zonele limitrofe și, totodată, a filtrat de pe poziții de critică științifică o serie de locuri comune în cercetarea arheologică și istorică din țara noastră. Este vorba de peste 210 descoperiri – tezaure sau piese izolate – din România, Bulgaria și Serbia a căror frecvență majoritară se află în zona intracarpatică, dar cu extensii semnificative la sud sau vest de această regiune.

Fenomenul amintit – pe care autorul l-a urmărit în întregul său și nu numai în granițele țării noastre – este spectaculos și „surprinzător” prin număr, inedit, valoare intrinsecă, meșteșugărească, simbolică, etc. și apare oarecum „brusc”, durând în linii mari circa un veac, începuturile sale putând fi asociate cu așa-numita „*incrementa dacorum*” din prima jumătate a sec. I a. Chr.

Dr. Daniel Spănu a urmărit în mod amănunțit tipologia și morfologia orfevreriei geto-dacice, fiind preocupat în același timp de sursele de metal prețios, de tehnicile de execuție și ornamentare, de tratamentul aplicat pieselor în vechime (inclusiv reparațiile la care au fost supuse), de analiza inventarelor din tezaure, precum și de semnificațiile iconografice și mitologice ale pieselor de orfevrerie.

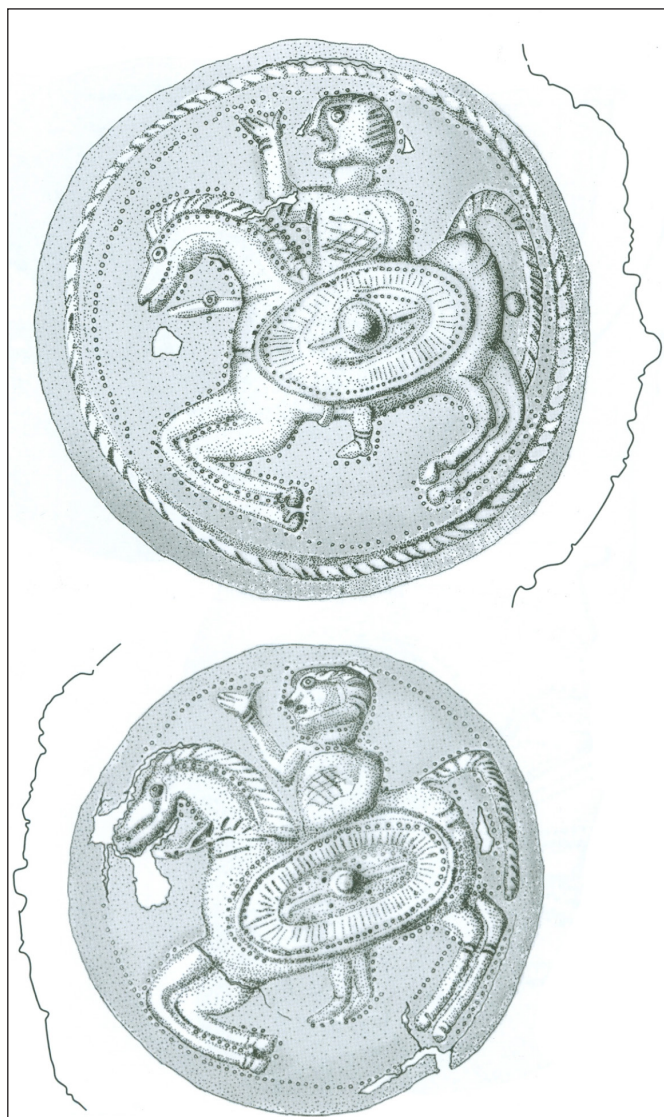

Fig. 3. Falerele „g” și „h” din tezaurul de la Lupu (după D. Spănu 2012, pl. 68).

La încheierea acestei scurte prezentări, este necesară o remarcă legată de cantitatea și calitatea ilustrației, fie că e vorba de figurile din text, fie de planșele de la sfârșitul lucrării. Numeroase piese care sunt ilustrate de către autor au fost examinate nemijlocit și desenate sau redesenate *manu propria* (fig. 3). Calitatea acestor execuții este un model și vorbește pe de-o parte de talentul său șlefuit cu mijloacele artelor frumoase, dar și despre nivelul profund de înțelegere – până la cel mai mic amănunt – al morfologiei și tehnicii de realizare a materialelor urmărite.

În ansamblu, mai puțin cele câteva scăpări de ordin ortografic, ortoepic sau de paginare a textului¹, lucrarea d-lui Spănu este, după părerea

¹ În ce mă privește, apreciez în mod deosebit, pe lângă nenumăratele ore, zile și luni petrecute pentru acumularea, prelucrarea și comentarea unei documentații deosebit de ample și complexe, răbdarea și talentul în constituirea părții ilustrative a

mea, un gen de *nec plus ultra* față de această generoasă, complexă și dificilă temă. O asemenea carte face cinste autorului ei și merită pe deplin un premiu al Academiei Române. Lucrarea se va

lucrării. Acestea, împreună, au constituit un aliaj mai rar întâlnit care vorbește despre capacitatea autorului de a „descompune” și „recompune” piesele, tezaurele și, în general, fenomenul pe care l-a urmărit.

impune categoric ca o lectură obligatorie pentru oricine va dori să se apropie de acum înainte de tezaurele dacice. Aceasta este deja și va deveni tot mai mult o lucrare „clasică” a temei respective.